

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพครูอนุบาล ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายจะศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาสมรรถภาพครูอนุบาลที่สามารถสอนให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล และศึกษาระดับของสมรรถภาพของครูที่สอนระดับอนุบาลใน โรงเรียนราษฎร์ ตามการรับรู้ตนเองของครูและเพื่อระบุสมรรถภาพครูที่ยังมีไม่เพียงพอที่จะสอนอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจสมรรถภาพครูอนุบาล โดยวิเคราะห์หาสมรรถภาพครูอนุบาลจากแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ปีที่ 1 - 2 พุทธศักราช 2522 และจากแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ปีที่ 1 - 2 พุทธศักราช 2523 แล้วให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุบาลศึกษา จำนวน 13 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความตรงตามเนื้อหา ลำดับเนื้อหา ครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ตลอดจนความเหมาะสมของรูปแบบที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสำรวจ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 80 เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อกระทง แบบสำรวจแบ่งออกเป็น 3 ตอน รวม 99 ข้อ คือ

- ตอนที่ 1 สมรรถภาพด้านความรู้ จำนวน 36 ข้อ
- ตอนที่ 2 สมรรถภาพด้านทักษะ จำนวน 33 ข้อ
- ตอนที่ 3 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ จำนวน 30 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจไปทดลองใช้และนำไปหาค่าความเที่ยง โดยวิธีคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏว่า ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจเท่ากับ 0.96 จึงได้ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 770 คน ปรากฏว่า ได้แบบสำรวจที่สมบูรณ์กลับคืนมาทั้งสิ้น 643 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.51

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจสมรรถภาพครูอนุบาลในโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 643 ฉบับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยผู้วิจัยได้กระจายร้อยละของจำนวนครูอนุบาลตามระดับความมากน้อยของสมรรถภาพในแต่ละข้อรายการแล้วพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลการศึกษาสมรรถภาพครูอนุบาลจากการรับรู้สมรรถภาพตนเองของครูอนุบาล เพื่อพิจารณาว่า ตามสภาพความเป็นจริงแล้วครูอนุบาลจะมีสมรรถภาพด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและทัศนคติอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

- 0 คะแนน เมื่อผู้ตอบรับรู้ว่าไม่มีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะในเรื่องนั้นเลย
- 1 คะแนน เมื่อผู้ตอบรับรู้ว่ามีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะในเรื่องนั้นอยู่น้อยมากและไม่สามารถนำความรู้ความสามารถหรือคุณลักษณะที่มีไปใช้สอนนักเรียนอนุบาลได้
- 2 คะแนน เมื่อผู้ตอบรับรู้ว่ามีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะในเรื่องนั้นอยู่บ้าง และนำความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะที่มีไปสอนนักเรียนอนุบาลได้ไม่คืบคั้น
- 3 คะแนน เมื่อผู้ตอบรับรู้ว่ามีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะในเรื่องนั้นและนำความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะที่มีไปสอนนักเรียนอนุบาลได้ดี

- 4 คะแนน เมื่อผู้ตอบรับรู้ว่ามีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะในเรื่องนี้
นั้น และนำความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะที่มีไปสอนนักเรียน
อนุบาลได้ดีมาก

และผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ ระดับของสมรรถภาพครูที่สอนชั้นอนุบาลจากค่าเฉลี่ย
ของระดับการรับรู้ตนเองของครูอนุบาล ดังนี้

0.00— 0.50	หมายความว่า	ครูอนุบาลส่วนใหญ่ไม่มีสมรรถภาพนั้น
0.51 — 1.50	หมายความว่า	ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีสมรรถภาพนั้น น้อยที่สุด
1.51 — 2.50	หมายความว่า	ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีสมรรถภาพนั้น น้อย
2.51 — 3.50	หมายความว่า	ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีสมรรถภาพนั้น มาก
3.51 — 4.00	หมายความว่า	ครูอนุบาลส่วนใหญ่มีสมรรถภาพนั้น มากที่สุด

ในการวิเคราะห์เพื่อระบุสมรรถภาพครูอนุบาลที่มีเพียงพอและไม่เพียงพอที่
จะสอนนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลอย่างมีประสิทธิภาพ
ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้ คือ

1. สมรรถภาพด้านใดที่ครูอนุบาลโดยเฉลี่ยรับรู้ว่ามีความอยู่ในระดับมาก
และมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป หมายความว่า ครูอนุบาลเหล่านี้มีสมรรถภาพใน
ด้านดังกล่าว เพียงพอที่จะสอนนักเรียนให้บรรลุจุดหมายของแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล
อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สมรรถภาพด้านใดที่ครูอนุบาลโดยเฉลี่ยรับรู้ว่ามีความอยู่ในระดับมาก
และมากที่สุดต่ำกว่าร้อยละ 50 หมายความว่า ครูอนุบาลมีสมรรถภาพในด้านดังกล่าว
ยังไม่เพียงพอที่จะสอนให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล
อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สมรรถภาพค่านิโคที่ครูอนุบาลโดยเฉลี่ยรับรู้ว่ามีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ระหว่างรอยละ 74 – 51 หมายความว่า ยังไม่แน่ใจหรือไม่สามารถสรุปได้ว่าครูอนุบาลมีสมรรถภาพในค่านิโคดังกล่าวเพียงพอที่จะสอนให้นักเรียนบรรลุจุดหมายตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

✕ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาสมรรถภาพครูอนุบาล

ในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาสมรรถภาพครูอนุบาลที่จะสอนนักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องประกอบด้วยสมรรถภาพรวมทั้งสิ้น 99 สมรรถภาพ เป็นสมรรถภาพด้านความรู้ 36 สมรรถภาพ ด้านทักษะ 33 สมรรถภาพและด้านคุณลักษณะและทัศนคติ 30 สมรรถภาพ

การวิเคราะห์ระดับสมรรถภาพครูอนุบาล

ในการวิเคราะห์ระดับสมรรถภาพครูอนุบาลตามการรับรู้ตนเองของครูอนุบาล ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

สมรรถภาพด้านความรู้ ครูอนุบาลโดยเฉลี่ยรับรู้ว่ามีระดับของสมรรถภาพมากคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ครูอนุบาลในส่วนกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และครูอนุบาลในส่วนภูมิภาคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77

สมรรถภาพด้านทักษะ ครูอนุบาลโดยเฉลี่ยรับรู้ว่าตนเองมีระดับของสมรรถภาพน้อย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ครูอนุบาลในส่วนกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 และครูอนุบาลในส่วนภูมิภาคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50

สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและทัศนคติ ครูอนุบาลโดยเฉลี่ยรับรู้ว่ามีระดับ
ของสมรรถภาพมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 ครูอนุบาลในส่วน
กลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และครูอนุบาลในส่วนภูมิภาคมีค่า
เฉลี่ยเท่ากับ 3.00

การวิเคราะห์เพื่อระบุระดับความเพียงพอของสมรรถภาพครูอนุบาลในการสอน
นักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

จากจำนวนสมรรถภาพครูอนุบาลทั้งสิ้น 99 สมรรถภาพ ครูอนุบาลรับรู้ว่ามี
เพียงพอ 47 สมรรถภาพ ไม่แน่ใจว่ามีเพียงพอ 43 สมรรถภาพ และ
มีไม่เพียงพอ 9 สมรรถภาพ ครูอนุบาลในส่วนกลางรับรู้ว่ามีเพียงพอ
60 สมรรถภาพ ไม่แน่ใจว่ามีเพียงพอ 30 สมรรถภาพ และมีไม่เพียงพอ
9 สมรรถภาพ และครูอนุบาลในส่วนภูมิภาครับรู้ว่ามีเพียงพอ 36 สมรรถภาพ
ไม่แน่ใจว่ามีเพียงพอ 54 สมรรถภาพ และมีไม่เพียงพอ 9 สมรรถภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

สมรรถภาพด้านความรู้

1. สมรรถภาพด้านความรู้ที่วิเคราะห์ได้ส่วนใหญ่ เป็นความรู้ที่ครูอนุบาลควร
จะมีเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อความหมายแก่เด็กนักเรียน
มากกว่าความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา การที่ครูจะถ่ายทอดความรู้หรือสื่อความหมายเรื่อง
ราวต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความพร้อมแก่เด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและ
สติปัญญา นั้น เป็นสิ่งที่กระทำไยากมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูอนุบาลจะต้องรู้ถึงขั้นตอน
และวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนวิธีการสื่อความหมายสิ่งต่าง ๆ แก่เด็กนักเรียน

2. สำหรับความรู้วิชาชีพครู เป็นความรู้ที่ครูอนุบาลทุกคนควรมี ทั้งนี้ เนื่องจาก ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยเสริมสร้างให้ครูเข้าใจถึงพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก ตลอดจนวิธีการที่จะเสริมสร้างความพร้อมแก่เด็ก จะช่วยให้ครูสามารถเลี้ยงดูและฝึกอบรมเด็กได้อย่างถูกต้อง ทำให้ครูเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ความรู้เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำหรับครูในการสอนเด็กและช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความพร้อมแก่เด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ครูอนุบาลส่วนใหญ่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีสมรรถภาพด้านความรู้ในระดับมากและมีเพียงพอที่จะสอนนักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล แต่ยังมีครูบางส่วนที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าครูอนุบาลในส่วนภูมิภาคมีเพียงพอ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า จากสมรรถภาพด้านความรู้ทั้งสิ้น 36 สมรรถภาพ ครูอนุบาลในส่วนภูมิภาคมีเพียงพอ 13 สมรรถภาพ และยังไม่แน่ใจว่าเพียงพออีก 23 สมรรถภาพ จึงเห็นได้ว่าควรจะได้มีการสร้างเสริมความรู้เหล่านี้แก่ครู โดยเฉพาะครูอนุบาลในส่วนภูมิภาค

สมรรถภาพด้านทักษะ

1. สมรรถภาพด้านทักษะที่วิเคราะห์ได้ ส่วนใหญ่เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับครูอนุบาล เป็นทักษะในการเตรียมประสบการณ์และทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็ก ซึ่งทักษะเหล่านี้ล้วนแต่เป็นทักษะที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. สำหรับทักษะเฉพาะกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทักษะที่ต้องอาศัยความสามารถเฉพาะบุคคล เช่น การอธิบาย การสนทนาถามตอบปัญหาต่าง ๆ การเล่านิทาน การร้องรำทำเพลง การแสดงท่าทางต่าง ๆ ตลอดจนการใช้อุปกรณ์การสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าทักษะเหล่านี้ล้วนแต่ต้องอาศัยความสามารถเฉพาะตัวบุคคลทั้งสิ้น แต่ทักษะเหล่านี้ก็สามารถฝึกฝนให้มีขึ้นได้ไม่ยากนัก

3. ครอบงำส่วนใหญ่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีสมรรถภาพด้านทักษะในระดับน้อยและมียังไม่เพียงพอที่จะสอนนักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในการจัดกิจกรรมและทักษะในด้านการใช้อุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบวิทยาลัยครูหรือมหาวิทยาลัย ซึ่งฝึกฝนทักษะและวิธีการสอนเหล่านี้ และอีกประการหนึ่งยังคงคุ้นเคยกับระบบการเรียนการสอนแบบเก่า คือการสอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ไม่ได้คำนึงถึงการเตรียมความพร้อมแก่เด็ก จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดในชั้นอนุบาลของ วาสี ปรงสิงห์¹ พบว่า "โรงเรียนเอกชนของไทยส่วนใหญ่มักให้เด็กเรียนโดยอ่านและเขียนและท่องในสมุดแบบฝึกหัดที่ครูกำหนดให้ใช้เป็นส่วนมาก และเด็กมักจะต้องทำการบ้านเกี่ยวกับการคัด ก - ฮ แบบทุกโรง โดยครูจะเขียนตัวพยัญชนะไว้ที่มุมกระดาษซ้ายแล้วให้เด็กคัดตาม" ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นเฉพาะด้านวิชาการ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความพร้อมของเด็ก เป็นการเร่งรัดเด็กไปก่อนวัยอันสมควร อาจจะเป็นผลเสียแก่เด็กในภายหลัง ดังคำกล่าวของนายแพทย์อวย เกตุสิงห์² ที่ว่า

การที่เราจะหักโหมให้เด็กเรียนหนังสือมาก ๆ ตั้งแต่เล็กจะเป็นการทำโทษกันก่อนตายหรือเปล่าจึงเป็นเรื่องน่าคิด เกี่ยวกับสมองที่ผมยังมีความเห็น 2 - 3 ข้อ ผมใคร่เปรียบเทียบว่าสมองของเด็กอนุบาลนั้นเป็นดินเหนียว ไม่ใช่ดินน้ำมัน อยากรีบปั้นเป็นอะไรก็ต้อปั้นเสียก่อนตั้งแต่ดินยังนุ่มอยู่ ถ้ารอจนแข็งแล้วก็ปั้นยากหรือปั้นไม่ได้

¹ วาสี ปรงสิงห์, "การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดในชั้นอนุบาล" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) หน้า 145.

² อวย เกตุสิงห์, แง่คิดบางอย่างในการอบรมเด็กวัยอนุบาล สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย, 2507, หน้า 35.

และจากผลการสรุปของคนพบของกิติยวดี บุญชื้อ และคณะ¹ จากการวิจัยเรื่อง "การทดลองสอนชั้นอนุบาล"

การสอนในระดับชั้นอนุบาลศึกษาหรือระดับปฐมวัยนั้น ควรจะเป็นการสอน โดยมุ่งเน้นการฝึกความพร้อมด้านต่าง ๆ การปลูกฝังทัศนคติ การเสริมสร้างลักษณะนิสัย สุขนิสัย จรรยาบรรณ ทักษะการส่งเสริมพัฒนาการทางกายและสติปัญญา รวมทั้งพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม ฝึกให้เป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด มีเหตุผลและช่วยตัวเองได้มากกว่าการมุ่งเน้นในด้านวิชาการ อันได้แก่การอ่าน เขียน ทำเลข รวมทั้งการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน เพราะเป็นการสูญเสียเปล่า กล่าวคือ เด็กที่ผ่านอนุบาลมาแล้ว อ่านออกเขียนได้ คิดเลขได้ พอมาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก็จะต้องเสียเวลาเรียนซ้ำบทบทวนใหม่อีก อันอาจมีผลทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่กระตือรือร้นต่อการเรียนเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าในการสอนนักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ซึ่งเน้นในเรื่องการเตรียมความพร้อมแก่เด็กนั้น ครูอนุบาลจำเป็นต้องสอนโดยการจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมแก่นักเรียนโดยอาศัยทักษะและประสบการณ์ของครู จึงควรจะได้มีการสร้างเสริมทักษะของครูอนุบาลเพื่อให้ครูอนุบาลสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹ กิติยวดี บุญชื้อ และคณะ, เอกสารการวิจัยเรื่อง "การทดลองสอนชั้นอนุบาล" ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมรรถภาพค่านคุณลักษณะและทัศนคติ

1. สมรรถภาพค่านคุณลักษณะและทัศนคติที่วิเคราะห์ได้ ส่วนใหญ่เป็นคุณลักษณะและทัศนคติที่พึงมีในตัวครูอนุบาลทุก ๆ คน ครูอนุบาลจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็นและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก เด็กในวัยนี้มักจะเลียนแบบทุกอย่างจากยู่อีกโลกซึ่ค โดยเฉพาอย่างยิ่งจากครูสอน ดังนั้นครูอนุบาลจึงมีความมุ่งขำมคุณลักษณะเหล่านี้ และพยายามเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่ตนเอง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนของครูเอง ขณะเดียวกันทัศนคติของครูก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การที่ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะช่วยให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2. ครูอนุบาลส่วนใหญ่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครับรู้ตนเองว่ามีสมรรถภาพค่านคุณลักษณะและทัศนคติในระดับมากและเพียงพอที่จะสอนนักเรียนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล คุณลักษณะและทัศนคติเหล่านี้ควรจะได้เสริมสร้างให้มีในตัวครูอนุบาลตลอดเวลาและสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลได้ดียิ่งขึ้น

สมรรถภาพโดยส่วนรวมทั้ง 3 ด้าน

1. ครูอนุบาลจำเป็นต้องมีสมรรถภาพพร้อมทั้ง 3 ด้านประกอบกัน จะขาดสมรรถภาพใดสมรรถภาพหนึ่งไม่ได้ เพื่อช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามแนวการจัดประสบการณ์อนุบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครอบุวมวลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีระดับตนเองว่ามีสมรรถภาพด้านความรู้ คุณลักษณะและทัศนคติอยู่ในระดับมากและเพียงพอเป็นส่วนใหญ่ ส่วนสมรรถภาพด้านทักษะมีอยู่ในระดับน้อยและไม่เพียงพอ นั้น จะเห็นได้ว่าทั้งสมรรถภาพด้านความรู้ คุณลักษณะและทัศนคติ เป็นสมรรถภาพทั่วไปที่ครูสามารถสร้าง เสริมให้เพิ่มขึ้นได้โดยไม่ยากนัก เป็นสิ่งที่ครูใช้ความรู้ลึกของตนเองประเมินออกมาและวัดได้ยาก แต่สำหรับสมรรถภาพด้านทักษะเป็นสมรรถภาพที่เจาะจงเฉพาะลงไป สามารถวัดได้โดยการปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนและสามารถประเมินได้โดยรวบรวบ

3. จากการเปรียบเทียบสมรรถภาพครูขนาดที่วิเคราะห์ได้จากแนวประสมการระดับอนุบาลกับสมรรถภาพครูประถมที่วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521¹ จะเห็นได้ว่า

3.1 สมรรถภาพด้านความรู้จะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนในชั้นอนุบาล มีได้เน้นในเรื่อง เนื้อหาวิชาความรู้ แต่เน้นในเรื่องการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียน ส่วนการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาจะเริ่มเน้นเนื้อหาวิชาและความรู้ต่าง ๆ

3.2 สมรรถภาพด้านทักษะจะมีความคล้ายคลึงกันเป็นบางส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับทักษะทั่วไปและทักษะในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้

¹ รายงานการวิจัยคณะที่ 1. การศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรการฝึกหัดครูกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู, หน้า 30 - 43.

เนื่องจากเด็กที่เข้าเรียนในชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา เป็นวัยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และเป็นวัยที่ยังมีความพร้อมในคำภษาน้อย ครุจําเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างมากในการสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน ดังนั้น ครูทั้งสองระดับนี้จะต้องมีทักษะทั่วไปและทักษะในการจัดกิจกรรมคล้ายคลึงกัน แต่ครูประถมควรจะต้องมีทักษะเพิ่มเติมจากครูอนุบาลคือ ทักษะเฉพาะวิชาที่สอนในแต่ละเนื้อหาวิชาควย

- 3.3 สมรรถภาพคุณลักษณะและทัศนคติ ครูทั้งระดับอนุบาล และประถมศึกษาที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่มีส่วนที่เพิ่มเติมมาคือ ครูประถมจะต้องมีทัศนคติที่คัดค้านการสอบ เฉพาะวิชา เป็นพิเศษ นอกเหนือจากการมีทัศนคติที่คัดค้านการเรียนการสอนโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ครูอนุบาลควรจะได้รู้ถึงสมรรถภาพที่จําเป็นในการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล จะได้เป็นแนวทางในการเพิ่มพูน แก้ไข ปรับปรุงสมรรถภาพต่าง ๆ ของตนเองให้ดีขึ้น
2. ผู้บริหารโรงเรียนระดับอนุบาลควรจะได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็ก พยายามเปิดโอกาสให้ครูได้ฝึกฝนตนเองเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพครูคานต่าง ๆ ขณะเดียวกันก็ควรจะได้มีการสนับสนุนทางคานอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนแก่ครู เพื่อช่วยให้ครูได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งสมรรถภาพเหล่านั้น
3. สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการฝึกหัดครูและการจัดอบรมครู ควรจะได้ทราบและศึกษาถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของครูอนุบาล เพื่อจะได้จัด

หลักสูตรการฝึกหัดครูและจัดหลักสูตรการอบรมครูได้เหมาะสมกับความต้องการของครู นอกจากนี้ควรจะได้จัดทำ เอกสารหนังสือที่เกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูอนุบาล เพื่อให้ครูได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ครูได้สร้างเสริมทักษะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในการจัดกิจกรรมและทักษะในการใช้อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน และควรเน้นการปฏิบัติให้มาก ๆ ด้วย

4. สำหรับค่านอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนชั้นอนุบาล เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่จะช่วยให้เด็กได้ฝึกความพร้อม ดังนั้น จึงควรจะได้มีการสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยและราคาถูกจากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น รวมทั้งแนะนำให้ครูรู้จักวิธีการใช้อุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมและถูกต้อง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสอนมากที่สุด

5. สำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยต่อไป ควรจะได้ศึกษาถึงเรื่องต่อไปนี้

- 5.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสมรรถภาพของครูอนุบาล
- 5.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่อสมรรถภาพครูอนุบาล
- 5.3 สมรรถภาพของครูอนุบาลในความคิดของผู้ปกครองนักเรียน

6. สมรรถภาพที่ครูอนุบาลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน คือสมรรถภาพด้านทักษะและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมในค้ำต่าง ๆ ดังนี้

- 6.1 การเลือก การเตรียมประสบการณ์และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- 6.2 การใช้เทคนิคในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของประสบการณ์แต่ละประเภท
- 6.3 การใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับประสบการณ์

- 6.4 การเล่าเรื่องราวหรือนิทานโดยใช้หุ่นประเภทต่าง ๆ เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นชักโย หุ่นเลื่อน หุ่นธงกระดาษ ฯลฯ
- 6.5 การแยกเสียงและการสาธิตเลียนแบบเสียงต่าง ๆ เช่น เสียงสัตว์ เสียงเครื่องดนตรี เสียงธรรมชาติ
- 6.6 การจับกลุ่มและการใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม
- 6.7 การใช้เครื่องเล่นในร่มและของเล่น เช่น การเล่นโยนห่วง ภาพต่อไม้บล็อก ของเล่นประเภทต่าง ๆ
- 6.8 การใช้อุปกรณ์ให้จังหวะ เครื่องดนตรีและเครื่องเสียงต่าง ๆ เช่น กลอง ฉิ่ง ฉาบ ขลุ่ย ฯลฯ
- 6.9 การใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ เช่น วิทยุ เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เท่าที่มี
- 6.10 การเลียนแบบ การแสดงท่าทางประกอบและการใช้บทบาทสมมติ
- 6.11 การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและการจัดกิจกรรมสอดแทรกเพื่อฝึกความพร้อมแก่เด็กอย่างเหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย